

Na osnovu člana 35. stav 1. tačka 1.1 i člana 65. stav 1. Zakona br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosova (Službeni List Republike Kosova, br. 77/16. avgust 2010. godine), člana 8. stav 1. tačka 1.1 Zakona br. 04/L-155 o Platnom sistemu (Službeni List Republike Kosova, br. 12/03. maj 2013. godine), člana 92. stav 3, člana 94. stav 4. i člana 114. Zakona br. 04/L-093 o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama (Službeni List Republike Kosova, br. 11/11. maj 2012), Odbor Centralne banke Republike Kosova na sednici održanoj 29. novembra 2019. godine usvojio je sledeću:

UREDBU O IZDAVANJU ELEKTRONSKOG NOVCA

Član 1.

Cilj i delokrug

1. Cilj ove Uredbe je utvrđivanje uslova, zahteva i postupaka za aktivnost izdavanja elektronskog novca kao i utvrđivanje načina izveštavanja informacije za njegovu upotrebu.
2. Predmet primene ove Uredbe su banke i nebankarske finansijske institucije koje su licencirane/registrovane od strane Centralne banke Republike Kosova koje obavljaju aktivnost izdavanja elektronskog novca.

Član 2.

Definicije

1. Svi izrazi u ovoj Uredbi imaju isto značenje kao oni koji su definisani u Zakonu o platnom sistemu i/ili sa sledećim definicijama u svrhu ove Uredbe:
 - 1.1. **Elektronski novac** - novčana vrednost očuvana u elektronskom obliku, uključujući i magnetni, kako je predstavljena zahtevom prema izdavaocu, koji je izdat nakon prijema fondova za svrhu izvršenja platnih transakcija i koji je prihvaćen kao sredstvo plaćanja od drugih lica osim izdavaoca elektronskog novca;
 - 1.2. **Instrument elektronskog novca** - je instrument plaćanja, različit od instrumenta plaćanja sa pristupom na daljini, koji čuva monetarne vrednosti u elektronskom obliku, i koji omogućava vlasniku da vrši elektronsko plaćanje. Ovaj instrument može se ponovo puniti novčanim vrednostima kad god je to potrebno;
 - 1.3. **Izdavalac** - je banka i/ili NBFi licencirana/registrovana od strane CBK-a za obavljanje delatnosti izdavanja elektronskog novca, koji na osnovu ugovora izdaje držaocu na korišćenje instrument elektronskog novca;
 - 1.4. **Primalac** - je banka i/ili NBFi licencirana/registrovana od strane CBK-a, koja prema ugovoru sa trgovcem prihvata elektronska plaćanja inicirana od strane držaoca putem instrumenta

elektronskog novca i ostvarena kod trgovca preko POS/EFTPOS ili virtuelnog POS-a. Primalac može biti i izdavalac i obrnuto;

- 1.5. **Držalac** – je fizičko ili pravno lice koje drži instrument elektronskog novca u skladu sa relevantnim ugovorom sa izdavaocem;
- 1.6. **Trgovac** - je fizičko ili pravno lice koje na osnovu ugovora sklopljenog sa primaocem, prihvata plaćanje instrumentom elektronskog novca korišćenjem POS/EFTPOS/virtuelnog POS uređaja;
- 1.7. **POS/EFTPOS Terminal** - je uređaj koji omogućava upotrebu instrumenata elektronskog novca na jedno prodajno mesto;
- 1.8. **Virtualni POS Terminal (Virtual POS)** - je uređaj ili aplikacija koja je u uslugama slična POS terminalu, koji omogućava izvršavanje transakcija internetom ili telefonom putem kartica elektronskog novca koje funkcionišu u realnom vremenu;
- 1.9. **Kancelarija banke i/ili NBFİ** - mesto poslovne aktivnosti koja formira jednu pravno zavisnu jedinicu/kancelariju banke i/ili NBFİ-a bez samog osnivanja, kroz koje banka i/ili NBFİ može da se dozvoli da se angažuje u aktivnosti izdavanja elektronskog novca;
- 1.10. **CBK** – Centralna Banka republike Kosova;
- 1.11. **NBFİ** – Nebankarska finansijska institucija.

Član 3.

Izdavači elektronskog novca

1. Elektronski novac u Republici Kosova mogu da izdaju:
 - 1.1. Banke koje su licencirane od strane CBK;
 - 1.2. NBFİ registrovane od strane CBK-a za obavljanje aktivnosti izdavanja elektronskog novca;
 - 1.3. CBK kada ne deluje u svojstvu regulatornog organa;
 - 1.4. Institucije vlade (centralne i lokalne) kada ne deluju kao javne vlasti.
2. Nijedno drugo lice, osim onih navedenih u stavu 1. ovog člana, ne može izdavati elektronski novac u Republici Kosova.

Član 4.

Aktivnost izdavanja elektronskog novca

1. Aktivnost izdavanja elektronskog novca mogu obavljati samo institucije iz člana 3. stav 1. ove uredbe.
2. Sva sredstva koja su primljena od NBFİ od držaoca elektronskog novca treba odmah da se razmeni elektronskim novcem. Ova sredstva ne predstavljaju depozit niti bilo koja druga povratna sredstva primljena od javnosti.

Član 5.

Zahtevi za zaštitu sredstava

1. NBFi registrovane za izdavanje elektronskog novca treba da štite sredstva primljena u razmeni za izdavani elektronski novac kako je predviđeno Uredbom o regulatornom kapitalu i očuvanju sredstava Nebankarskih finansijskih institucija.

Član 6.

Izdavanje elektronskog novca

1. Izdavalac elektronskog novca izdaje elektronski novac u iznosu jednakom nominalnoj vrednosti primljenih sredstava od držaoca elektronskog novca.
2. Držalac elektronskog novca je vlasnik sredstava primljenih od strane izdavaoca elektronskog novca.

Član 7.

Vraćanje sredstava (Redeem)

1. Izdavalac, na zahtev držaoca, u svakom trenutku istom (držaocu) vraća u nominalnom vrednošću vrednost zadržanog elektronskog novca.
2. Vraćanje sredstava može biti predmet primene tarifa, ako su iste definisane ugovorom između izdavaoca i držaoca elektronskog novca u sledećim slučajevima:
 - 2.1. kada se vraćanje zahteva od strane držaoca elektronskog novca pre isteka ugovora;
 - 2.2. kada je u ugovoru utvrđen datum završetka ugovora, a držalac elektronskog novca raskida ugovor pre datuma završetka; ili
 - 2.3. kada se vraćanje neiskorišćenih sredstava zahteva nakon više od jedne godine od dana završetka ugovora.
3. Držalac elektronskog novca može da zahteva puno ili delimično vraćanje sredstava pre isteka zaključenog ugovora sa izdavaocem elektronskog novca.
4. Kada je zahtev za vraćanje sredstava podnet u roku od godinu dana od dana isteka ugovora, onda izdavalac elektronskog novca treba da vrati ukupnu novčanu vrednost zadržanog kao elektronskog novca.
5. Svaka tarifa iz stava 2. ovog člana mora biti adekvatna i u skladu sa stvarnim troškovima koje je stvorio izdavalac elektronskog novca.

Član 8.

Izdavanje i distribucija elektronskog novca putem kancelarija i agenata

1. Banke i/ili NBFi koje su licencirane/registrovane za obavljanje aktivnosti izdavanja elektronskog novca mogu da izdaju elektronski novac preko svojih kancelarija.
2. Banke i/ili NBFi koje su licencirane/registrovane za izdavanje elektronskog novca, ne mogu da izdaju elektronski novac preko agenata, ali mogu da distribuiraju raspodele i/ili vraćaju sredstva (redeem) preko jednog ili više agenata koji deluju za njen račun.

Član 9.

Zabrana plaćanja kamate

1. Izdavalac neće plaćati kamatu ili bilo koju drugu dobit držaocu elektronskog novca za držanje elektronskog novca, tokom vremena držanja elektronskog novca.

Član 10.

Ugovor između izdavaoca i držaoca elektronskog novca

1. Međusobni odnosi između izdavaoca i držaoca elektronskog novca uređuju se ugovorom u pismenom obliku.
2. Ugovor iz stava 1. ovog člana treba da sadrži najmanje sledeće uslove:
 - 2.1. Ugovor o držanju i korišćenju elektronskog novca biće sastavljen na službenim jezicima u skladu sa važećim zakonima na Kosovu;
 - 2.2. Ugovor između izdavaoca i držaoca elektronskog novca precizno i razumljivo definiše uslove u vezi sa izdavanjem elektronskog novca, vraćanje sredstava (redeem) i tarifa ako se primenjuju;
 - 2.3. Pre potpisivanja ugovora, izdavalac će potencijalnom držaocu elektronskog novca pružiti sve informacije o svim uslovima ugovora sa pažljivo objašnjavajući međusobna prava i obaveze;
 - 2.4. Ugovor o zadržavanju i korišćenju elektronskog novca, treba da sadrži najmanje sledeće podatke:
 - 2.4.1. strane u Ugovoru;
 - 2.4.2. vrstu instrumenta za plaćanje u kojem se čuva elektronski novac, kao i vrstu uređaja/sredstva koje držalac može da koristiti za obavljanje transakcija;
 - 2.4.3. vrste transakcija za plaćanje koje se mogu obavljati;
 - 2.4.4. trajanje/ograničenje vremena korišćenja ili roka važenja elektronskog novca;
 - 2.4.5. primenjive sigurnosne procedure i obaveze ugovornih strana;
 - 2.4.6. vrstu i vrednost tarifa i provizija vezanih za upotrebu elektronskog novca kao i uslova za njihovu izmenu;
 - 2.4.7. pravila za obavljanje transakcija stranom valutom kao i uslovi za njihovu izmenu;
 - 2.4.8. pravo i postupak za podnošenje žalbe, kao i postupak za rešavanje iste;
 - 2.4.9. uslove i rokove za obnavljanje ugovora;
 - 2.4.10. način, rok za obaveštavanje, uslovi za raskid ugovora; i
 - 2.4.11. postupci i posledice u slučajevima gubitka, uništenja, zloupotrebe, krađe, falsifikovanja ili kopiranja instrumenta u kojem se čuva elektronski novac.
 - 2.5. Ugovoru treba priložiti sledeća dokumenta:
 - 2.5.1. spisak sa vrednostima dozvoljenih limita za obavljanje transakcija, tarifa i provizija, kao i referencu na datum kvotiranja stopa kursa razmene koji se primenjuju za upotrebu elektronskog novca u zemlji i inostranstvu;
 - 2.5.2. opis o načinu korišćenja instrumenta na kojem se drži elektronski novac i uređaja u kojem se koristi.
 - 2.5.3. standardi i procedure bezbednosti.
3. Izdavalac mora pismeno da obavesti držaoca o predlozima za izmene odredbi ugovora najmanje jedan (1) mesec pre nego što izmena stupa na snagu.
4. Tokom jednogmesecnog perioda iz razloga iz stava 3. ovog člana, držalac može da raskine ugovor sa izdavaocem elektronskog novca bez ikakvih novčanih kazni ili troškova.

Član 11

Vrste instrumenata elektronskog novca

1. Instrumenti i proizvodi elektronskog novca mogu biti zasnovani na hardveru ili softveru, zavisno od tehnologije koja se koristi za održavanje novčane vrednosti, u sledećim oblicima:
 - 1.1. lični fizički uređaji, poput kartica sa čipom, sa sigurnosnim karakteristikama zasnovanim na hardveru;
 - 1.2. proizvodi zasnovani na softveru koji koriste specijalizovani softver koji funkcioniše na običnim ličnim uređajima kao što su lični računari, tableti ili mobilni telefoni;
 - 1.3. šeme kombinovane sa hardverskim i softverskim karakteristikama.
2. Banke i/ili NBFi koje su licencirane/registrovane za obavljanje aktivnosti izdavanja elektronskog novca, koje izdaju jednu novu vrstu instrumenta elektronskog novca, najmanje jedan (1) mesec unapred, treba pismeno da obaveste Odeljenje za licenciranje i standardizacija u CBK-a u vezi sa novim instrumentom elektronskog novca, način pružanja i mogućnosti korišćenja istog, kao i procenu tržišta za ovu uslugu. CBK može u bilo koje vreme da zabrani izdavanje ili upotrebu nove vrste instrumenata elektronskog novca ako smatra da zahtevi ove Uredbe nisu ispunjeni.

Član 12.

Izuzeci

1. Za potrebe ove Uredbe, elektronskim novcem se neće smatrati:
 - 1.1. monetarne vrednosti koje se čuvaju u pretplaćenim instrumentima koji se koriste u svrhu zadovoljavanja specifičnih potreba klijenta i mogu se koristiti na ograničeni način jer:
 - 1.1.1. omogućavaju držaocu da kupuje određenu robu i/ili usluge koje pruža izdavalac samo u prostorijama u kojima izdavalac posluje ili u okviru određene mreže pružaoaca usluga, subjekti trgovinskog sporazuma sa izdavaocem (jedna određena prodavnica, lanac prodavnica, itd.); ili
 - 1.1.2. mogu da se koriste za kupovinu samo ograničenog broja robe i/ili usluga;
 - 1.1.3. instrumenti koji važe samo na Kosovu, a koji se obezbeđuju na zahtev preduzeća ili entiteta iz javnog sektora i koje uređuje javni organ za posebne socijalne ili poreske svrhe za dobijanja određene robe ili usluga od dobavljača koji imaju trgovački ugovor sa izdavaocem.
 - 1.2. novčana vrednost koja se čuva u instrumentima plaćanja koje pruža pružalac mreža ili usluga elektronskih komunikacija za jednog pretplatnika mreže ili usluga:
 - 1.2.1. za kupovinu digitalnog sadržaja i usluga zasnovanih na glasu, bez obzira na opremu koja se koristi; ili
 - 1.2.2. obavljenih od strane ili putem elektronskog uređaja u okviru dobrotvorne aktivnosti ili radi kupovine kartica;
2. Tačka 1.2 stava 1. ovog člana primenjuje se u slučajevima kada vrednost svake pojedine transakcije ne prelazi 50 EUR i/ili kumulativna vrednost platnih transakcija za pojedinog pretplatnika ne prelazi 300 EUR mesečno.

Član 13.

Primanje elektronskog novca od strane trgovca

1. Odnosi za primanje plaćanja elektronskim novcem, određuju se pismenim ugovorom između primaoca i trgovca.
2. Primaoci elektronskog novca dužni su da se pridržavaju uslova transparentnosti prema trgovcu, i to:
 - 2.1. Ugovor za primanje plaćanja elektronskim novcem biće sastavljen na službenim jezicima u skladu sa zakonodavstvom na snazi u Republici Kosova;
 - 2.2. Pre potpisivanja ugovora, primalac podnosi trgovcu sve uslove ugovora objašnjavajući međusobna prava i obaveze. Ugovor mora da sadrži najmanje sledeće podatke:
 - 2.2.1. strane u ugovoru;
 - 2.2.2. vrstu instrumenta plaćanja u kojem se čuva elektronski novac koji će se koristiti za obavljanje transakcija kod trgovca;
 - 2.2.3. primenjive procedure, uključujući sigurnosne procedure i obaveze trgovca tokom obavljanja transakcija;
 - 2.2.4. vreme i način izvršenja plaćanja od primaoca za trgovca;
 - 2.2.5. slučajeve odbijanja prihvatanja izvršenja plaćanja elektronskim novcem;
 - 2.2.6. slučajevi zadržavanja/blokiranja instrumenta za plaćanje u koji se nalazi elektronski novac;
 - 2.2.7. postupci u vezi sa pravom na podnošenje žalbe;
 - 2.2.8. uslovi i rokovi koji se odnose na obnavljanje ugovora;
 - 2.2.9. način, rok obaveštavanja i uslovi za rešavanje (raskid) ugovora;
 - 2.2.10. zaštitne mere držaoca elektronskog novca iz člana 14. ove uredbe;
 - 2.2.11. primenjene tarife.
3. Ugovor ne treba da sadrži nikakve odredbe zabrane za trgovca, da koristi samo sistem jednog primaoca, izdavaoca ili grupe primaoca i/ili izdavaoca.
4. Primalac koji prihvata plaćanja elektronskim novcem, treba da ispuni sledeće zahteve:
 - 4.1. da omogući prihvatanje i izvršavanje transakcija elektronskim novcem;
 - 4.2. da evidentira svaku transakciju i da čuva evidenciju najmanje 5 godina, kako bi se omogućila identifikacija izvršenih transakcija i ispravljanje grešaka u slučajevima predviđanim u ugovoru;
 - 4.3. da sprovede procedure sigurnosti radi garantovanja izvršenja transakcija elektronskim novcem;
 - 4.4. da sprovodi pravne akte za zaštitu podataka i tajnosti; i
 - 4.5. da u pismenom obliku obavesti trgovca o predlozima za izmene odredbi ugovora.

Član 14.

Standardi za zaštitu držaoca elektronskog novca

1. Primalac, u ugovoru shodno članu 13. ove uredbe, osigurava se da u njenom sadržaju uključi sigurnosne mere i postupke neophodne za zaštitu vlasnika, prema kojima trgovac:
 - 1.1. može da traži od držaoca da predstavi dokument identifikacije, u slučaju sumnje o njegovom identitetu, pre prihvatanja plaćanja elektronskim novcem;
 - 1.2. mora odbiti prihvatanje plaćanja elektronskim novcem, u sledećim slučajevima:

- 1.2.1. nevažnosti instrumenta elektronskog novca;
 - 1.2.2. obaveštavanje o pljački ili gubitku instrumenta elektronskog novca;
 - 1.2.3. neusklađenosti ovlašćenog potpisa na instrumentu elektronskog novca sa potpisom transakcionog dokumenta ili identifikacionog sredstva,
 - 1.2.4. odbijanje držaoca da pokaže identifikacioni dokument ili ako trgovac utvrdi da neovlašćeno lice koristi instrument elektronskog novca;
 - 1.2.5. nemogućnost dobijanja potvrde o izvršenoj transakciji;
 - 1.2.6. nedostatak ili netačnosti najmanje jednog sigurnosnog elementa instrumenta elektronskog novca;
 - 1.2.7. sumnji o falsifikovanju/kopiranju instrumenta elektronskog novca.
- 1.3. može da zadrži instrument elektronskog novca u sledećim slučajevima:
- 1.3.1. obaveštenje o pljački ili gubitku;
 - 1.3.2. neusklađenost potpisa na instrumentu elektronskog novca sa potpisom na transakcionom dokumentu ili identifikacionom dokumentu;
 - 1.3.3. korišćenje instrumenta elektronskog novca od strane neovlašćene osobe;
 - 1.3.4. uzimanje naloga od izdavaoca za držanje instrumenta elektronskog novca; i
 - 1.3.5. konstataciji da najmanje jedan od sigurnosnih elemenata nije tačan.
- 1.4. potrebno je primenjivati odgovarajuće sigurnosne procedure i da ne otkrije lične podatke i identifikacione podatke instrumenta, neovlašćenim licima i da se ne dozvoljava falsifikovanje/kopiranje ili zloupotreba instrumenta elektronskog novca;
- 1.5. mora da prihvati izvršena plaćanja elektronskim novcem, pod istim uslovima kao i za plaćanja gotovinom, i ne primenjuje proviziju ili dodatne tarife naknade prema držaocu, na cenu plaćanja izvršenih preko njih.

Član 15.

Pravo držaoca na informisanje

1. Izdavalac obaveštava držaoca o transakcijama izvršenim instrumentom elektronskog novca, kao i o višku (outstanding vrednošću) preostalih i zadržanih sredstava u njemu.
2. Informacije iz stava 1. ovog člana moraju biti na raspolaganju držaoca na njegov zahtev.

Član 16.

Gubitak ili oštećenje

U slučajevima provere gubitka ili oštećenje instrumenta elektronskog novca, izdavalac vraća preostala sredstva, u skladu sa uslovima utvrđenim u ugovoru između strana, osim ako je novi instrument izdat i stavljen na raspolaganje držaoca u razumnom vremenskom periodu.

Član 17.

Izveštavanje u CBK-u

1. Izdavalac elektronskog novca, izveštava CBK-a u unapred određenom obliku.

Član 18.

Vođenje evidencije izdavača elektronskog novca

CBK-a na svojoj veb stranici objavljuje evidenciju licenciranih/registrovanih izdavaoca elektronskog novca.

Član 19.

Korektivne mere i građanske kazne

Bilo koje povrede odredbi ove Uredbe, podleže korektivnim merama i administrativnim kaznama kako je utvrđeno u Zakonu o Centralnoj banci Republike Kosova, Zakonu o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama i Zakonu o Platnom sistemu.

Član 20.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu 1. januara 2020. godine.

Flamur Mrasori

Predsednik Odbora Centralne banke Republike Kosova